

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «**THE INSTITUTE OF
INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC
COOPERATION**»

THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF
CARDINAL STEFAN WYSHINSKY IN WARSAW

FUNDACJA ADD

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник наукових есе учасників наукового стажування

**Варшава, Республіка Польща
2020**

Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 02.03 – 11.03.2020) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. – Варшава, 2020. – 179 с.

Головний редактор:
ГЛАВЧЕВА Ю. М., НТУ «ХПІ», Україна

Редакційна колегія:

ЦМОЦЬ І. Г., Доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

ПРЯДКО В. В., Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор, Університет Короля Данила, Україна

GAVRYLIUK I., Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Варшавський університет, Польща

РУДАК Т. В., Доктор права Віденського Університету, Австрія

ГРЕБЕНЮК Н. В., Кандидат економічних наук, Університет Короля Данила, Україна

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією – Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

ЗМІСТ

ПРО ОРГАНІЗАТОРІВ.....	8
Аркатов А. В.	
ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЄ ТА НАУКОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНИ.....	9
Афанасьєва Т. М.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ОДНА З УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	12
Біда М. Б.	
ПЛАГІАТ: НАПРЯМКИ ПОДОЛАННЯ У РАМКАХ НАВЧАЛЬНО- ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ	16
Бутурліна О. В.	
АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА ІНТЕЛЕКТУЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В КОНТЕКСТІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	19
Венгерська Н. С., Малтиз В. В.	
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ЯК ГОЛОВНИЙ ЗАСІБ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ СТУДЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ЕКОНОМІКА».....	22
Вовк М. З.	
ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ	27
Волошенко М. О., Джежик О. В.	
ПОРУШЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОЇ ДІЙСНОСТІ.....	30
Гопкало Л. М.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ	36
Давидова І. В.	
МОТИВАЦІЯ ЯК ЗАПОРУКА ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	38

*Кузьмик У. Г.,
канд. тех. наук, доцент кафедри
технології молока і молочних продуктів
Національний університет харчових технологій*

АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО ВИРІШЕННЯ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Активний розвиток освіти, реформування, інновації, впровадження нових стандартів сприяють масовому явищу академічному плагіату і відповідно створюють передумови для посилення заходів та методів профілактики, протидії академічній недоброчесності в освітньому середовищі [1, с. 7]. Питання академічної доброчесності сьогодні активно досліджується та впроваджується в практику національної освіти в рамках міжнародного проекту сприяння академічній доброчесності у вищій освіті України (SAIUP), що здійснюється Американськими Радами з міжнародної освіти в Україні [1, с. 8]. Проект спрямований на системні зміни в українській вищій освіті: підвищення якості, створення умов для реалізації найбільш обдарованих студентів, покращення іміджу українських університетів [2].

Академічний плагіат – навмисне відтворення викладачем, докторантом, аспірантом або студентом у науковій публікації в паперовій або електронній формі чужого твору, опублікованого на паперовому або офіційно оприлюдненого на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора. Метою якого є виправдання витрачених бюджетних коштів або коштів замовника шляхом привласнення результатів чужої інтелектуальної праці [3, с. 7].

На сайті Наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича представлена класифікація основних видів плагіату (рис.):

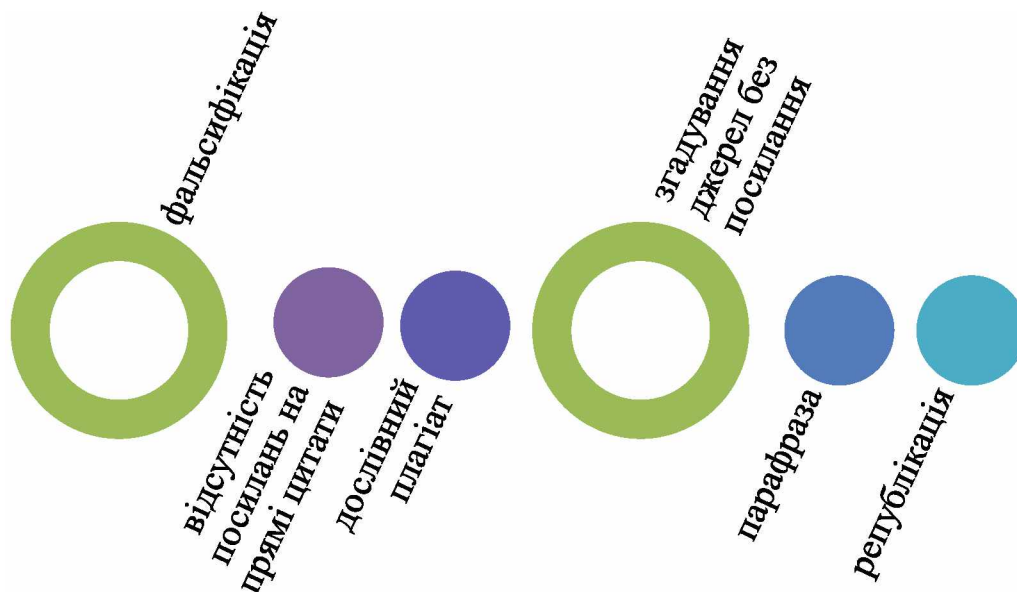

Рисунок – Види плагіату

Американський педагог та науковець Баррі Гілмор пропонує свою класифікацію плагіату (табл.) [4]:

Таблиця – Класифікація плагіату

НАВМИСНИЙ	НЕНАВМИСНИЙ
Списування одне в одного	Копіювання речення чи двох
Копіювання цілого есе	Надто тісна співпраця зі співавтором
Завантаження цілої роботи з Інтернету	Погані вміння перефразування
Компіляція тексту з різних джерел	Брати матеріали дослівно з підручника
Заміна слів у реченні	Включення джерел у список бібліографії, але без цитування їх у тексті роботи (спотворює науковий твір в контексті об'єктивності порівняння результатів досліджень та їх обговорення)

Виходячи з цього необхідно протидіяти поширенню причин виникнення плагіату. Одним із сучасних напрямів боротьби з академічним плагіатом є застосування комп'ютерних програм: AntiPlagiarism.NET, Advego Plagiatus, Cognitive Text Analyzer, Compare Suite, Double Content Finder (DC Finder), Etxt Антиплагиат, Plagiarism-Detector Personal, Turnitin, Viper, Unplag, Плагиата.NET [3, с. 11-12]. Використання яких запобігатиме академічному плагіату, формуватиме несприйняття академічної нечесності, виявлятиме академічний плагіат в наукових статтях, монографіях, дисертаціях, підручниках, навчальних виданнях. Таке запровадження є складовою системи внутрішнього забезпечення якості сучасної освіти та необхідне при правовому регулюванні за порушення академічної доброчесності [5].

В Україні питання щодо вирішення проблем з академічним плагіатом регулюються таким законами: міжнародними конвенціями, угодами і договорами [6-8]; нормами Конституції України (ч.1 ст. 41 гарантується кожному право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ч.2 ст. 54 громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової, технічної творчості, захист інтелектуальної власності, авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності; право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом) [9]; Кримінальним кодексом ст. 176, 177, 229, 231 передбачено покарання у вигляді штрафу, конфіскації, позбавленням права займати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3-х років, позбавлення волі від двох до п'яти років за незаконне відтворення, розповсюдження творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм і баз даних [10]; Кодекс Законів України «Про адміністративні правопорушення» ст. 51 передбачає відповідальність об'єкта права інтелектуальної власності, привласнення авторства на такий об'єкт або інше умисне

порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності, що охороняється Законом [11].

Отже, для надання впевненості та захисту науково-педагогічного складу вищої школи необхідно протидіяти академічному плагіату. Для цього необхідно: використання спеціалізованого програмного забезпечення для виявлення плагіату та проведення семінарів з представниками компаній-розробників програм; експертне оцінювання; фінансування та просування національних, університетських репозитаріїв, які містять бази даних наукових текстів; сприяння розповсюдженню результатів досліджень наукової спільноти; створення інформаційних та методичних матеріалів, присвячених інформаційній грамотності та попередженню плагіату; прийняття спеціального закону, який би, конкретизував підстави та межі академічної відповідальності, з метою забезпечення принципів академічної чесності в сучасній освіті.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. До проблеми правового регулювання відповідальності за порушення академічної доброчесності / В.А. Рудик, О.А. Хименко // Актуальні проблеми юридичної науки та практики. – 2017. – №1(3). – С. 7–12.

2. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://americancouncils.org.ua/programs/proekt-sprijannja-akademichnij-dobrochesnosti-v-ukraini-saiup/>.

3. Програмне забезпечення для перевірки наукових текстів на плагіат: інформаційний огляд / автори-укладачі: А.Р.Вергун, Л.В.Савенкова, С.О.Чуканова; редколегія: В.С.Пашкова, О.В.Воскобойнікова-Гузєва, Я.Є.Сошинська; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : УБА, 2016.

4. Gilmore B. Plagiarism: A How-Not-to Guide for Students / B. Gilmore. – Portsmouth, NH: Hienemann, 2009. – 104 p.

5. Проблема академічної доброчесності на освітньому рівні України / А. П. Михалевич, О. П. Панченко, У. Г. Кузьмик // Міжнародна наукова-практична конференція молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки», 2019 р.: збірник тез. – Рівне, 2019 р. – С. 329.

6. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (дата набрання чинності для України: 25.10.95 р.) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/go/995_051.

7. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року (дата набуття чинності для України: 17.01.1994) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/go/995_052.

8. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року (приєднання до Договору від 20.09.2001, ВВР, 2002, N 2, ст. 16) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_770.

9. Конституція України: Основний Закон України від 28.06.1996 №254к/96-ВР [із змінами і доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>.

10. Кримінальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI [із змінами і доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17>.

11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X IV [із змінами і доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>.